

รายงานการประชุมระดับชาติด้านการอาสาศาสตร์ครั้งที่ 2
บทบาทของสถาบันการศึกษาในการส่งเสริมงานอาสาศาสตร์
หัวข้อ “กระบวนการอาสาศาสตร์กับการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

เมื่อวันพุธที่ 28 กันยายน 2559

ณ ห้องบุญชู โรจนเสถียร ชั้น 3 อาคารอเนกประสงค์

วิทยากร

- 1) ดร.พีรเดช ทองอำไพ - ผู้อำนวยการสถาบันคลังสมองของชาติ
- 2) ผศ. ดร. อภินันท์ สุวรรณรักษ์ - มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- 3) Mr. Hiroki Fukushima - Vice president, IAVE Japan

ผู้ดำเนินรายการ

ดร.พีรเดช ทองอำไพ

เริ่มประชุมเวลา

13.00 น.

สาระสำคัญที่เกิดขึ้น

เรากำลังนำสองเรื่องมาผนวกกัน คือเรื่องการศึกษาและเรื่องของอาสาศาสตร์ มิซของเราคือบทบาทของสถาบันการศึกษาในการส่งเสริมงานอาสาศาสตร์ หัวข้อย่อยของเราคือ กระบวนการอาสาศาสตร์กับการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยสองส่วน ส่วนแรกคือกระบวนการศึกษากับอาสาศาสตร์ และส่วนที่สองคือกระบวนการการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งเป็นเป้าหมายของเรา ซึ่งสองอย่างนี้เป็นสิ่งที่พัวพันกันและกัน ยกตัวอย่างเช่น ในภาวะที่เกิดภัยพิบัติ จิตอาสา มีเยอะ แต่การขาดความรู้ อาจทำให้เกิดความเสียหาย วันนี้วิทยากรท่านแรก ดร. อภินันท์ จะพูดเรื่องการบูรณาการว่าการศึกษา มีผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนอย่างไร และ คุณ Hiroki จะพูดเรื่องงานอาสาศาสตร์เป็นตัวที่ช่วยผ่อนคลาภัยพิบัติที่เกิดขึ้นที่ญี่ปุ่น

Hiroki Fukushima

Vice president, IAVE Japan

IAVE ก่อตั้งขึ้นในปี 1990 เพื่อสนับสนุนงานอาสาศาสตร์ระหว่างประเทศ องค์การ IAVE มุ่งเน้นทำงานเพื่อเยาวชน และสนับสนุนให้เยาวชนเป็นกลองเสียงในการแนะนำการออกนโยบายต่างๆให้กับภาครัฐ ในปี 2005 ประเทศญี่ปุ่นมีมหาวิทยาลัยจำนวน 726 แห่ง จำนวน 179 แห่งให้ความสนใจกับประเด็นสิ่งแวดล้อม และเพียงไม่กี่แห่งที่ให้มุ่งประเด็นไปที่สร้างการเรียนรู้ผ่านระบบอาสาศาสตร์

การพัฒนาอย่างยั่งยืนประกอบไปด้วย 3 สิ่ง คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประเด็นแรก ทำไมการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นจึงจำเป็น เนื่องจากว่าจำนวนองค์กรรัฐสามารถอยู่รอดได้ยากขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน สถิติชี้ว่าในอีก 24 ปีหลังจากนี้ องค์กรภาครัฐในประเทศญี่ปุ่นจะมีจำนวนลดลงถึง 50% ยกตัวอย่างเช่น กรณีที่โปรเจกต์ในนาโอชิม่าซึ่งมีจำนวนผู้อยู่อาศัยเพียง 3,100 คน โดยศาสตราจารย์ท่านหนึ่งของมหาวิทยาลัยคาทอลิกก็ได้เริ่มสังเกตเห็นความสำคัญของการพัฒนาเมืองขึ้นให้ดีขึ้น โดยขณะนั้นในเมืองมีแค่ร้านค้าแฟล็กๆเพียงร้านเดียว ศาสตราจารย์ท่านนั้นร่วมด้วยนักศึกษาได้เริ่มต้นดำเนินธุรกิจร้านค้าแฟล็กสไตล์ญี่ปุ่นในเมืองนาโอชิม่าขึ้นมา นักศึกษาเริ่มเรียนรู้การประกอบธุรกิจ เริ่มเห็นร้านค้าแฟล็กมากขึ้นในเมือง นอกจากนี้ พื้นที่เพื่อการพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างนักศึกษามหาวิทยาลัยยังเพิ่มมากขึ้นด้วย ซึ่งนำไปสู่พื้นที่แห่งการเรียนรู้รวมถึงการแลกเปลี่ยนที่เป็นไปในสังคมมากขึ้น

ตัวอย่างที่สองคือการเยียวยาผู้ประสบภัยหลังเหตุการณ์ทสึนามิ มหาวิทยาลัยเมจิฯ ได้นำศูนย์อาสาสมัครลงพื้นที่โอะสุชิ ซึ่งขณะนั้นมีผู้บาดเจ็บมากกว่า 1,000 คน และที่เลวร้ายคือภาครัฐไม่สามารถทำงานได้โดยสิ้นเชิง หนึ่งเดือนหลังจากการช่วยเหลือในช่วงแรกจะเป็นการเยียวยาปัจจัยหลัก เช่น อาหาร ยา เสื้อผ้า หลายเดือนต่อมา ความต้องการเกี่ยวกับการสื่อสารปฏิสัมพันธ์กันเริ่มมาแทนที่ ซึ่งมหาวิทยาลัยได้ลงพื้นที่ทั้งหมด 418 วัน โดยมีนักศึกษาจำนวน 963 คนได้มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูล ณ วันเดือนมีนาคม 2015 (4 ปีหลังจากการเกิดภัยพิบัติ) โดยศูนย์อาสาสมัครได้ให้การสนับสนุนหลากหลายด้าน เช่น การศึกษาโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กที่ขาดเรียน สร้างกิจกรรมให้ชุมชนมีชีวิตชีวาขึ้น และที่สำคัญคืออาสาสมัครได้เรียนรู้ที่จะทำอะไรให้ผู้อื่น

อีกหนึ่งตัวอย่างคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยกันเกียวได้ตั้งชมรมนิเวศวิทยาขึ้นมา โดยได้เข้าไปสร้างหลักสูตรให้กับนักเรียนชั้นประถมปีที่ 1 และ 2 และได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัย หลักสูตรการสอนจะต่างกันไปในแต่ละปี เช่น เรื่องพลังงาน เรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความหลากหลายทางชีววิทยา เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการวางแผนร่วมกัน และยังมีกรณีวิทยากรผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านนั้นๆ มาเป็นผู้ให้ความรู้อีกด้วย

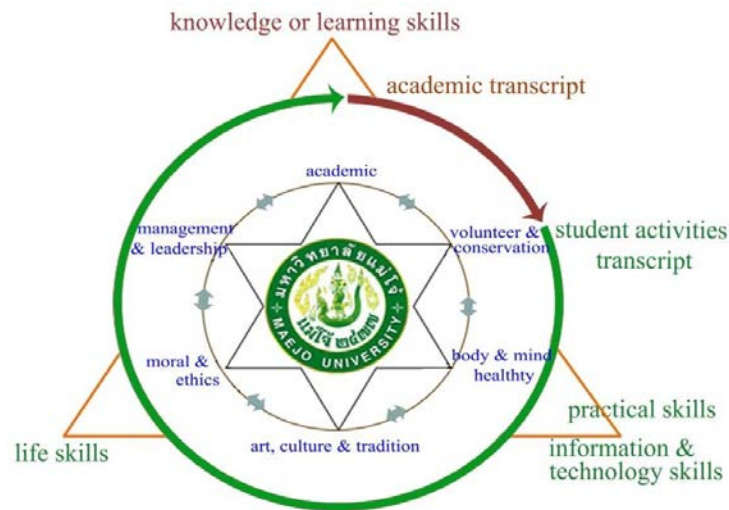
กล่าวโดยสรุปคือ การสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญในการทำโปรเจกต์ใดโปรเจกต์หนึ่ง การบริหารจัดการภายใต้ทรัพยากรที่จำกัด ทำให้นักศึกษาได้รับความท้าทายในการทำโปรเจกต์ประสบความสำเร็จ และสุดท้าย การเห็นอกเห็นใจผู้อื่นเป็นคุณสมบัติที่สำคัญในการจะนำสังคมไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ผศ.ดร.อภิรักษ์ สุวรรณรักษ์ คณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

การประยุกต์ใช้กระบวนการอาสาสมัครกับการพัฒนานักศึกษาเพื่อการเรียนการสอน และการทำงานเพื่อสังคม

กระบวนการอาสาสมัครเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน เพราะนักศึกษาเวลาจบเป็นบัณฑิต เราจะล้มสร้างความเป็นคน ดังนั้นถ้ามหาวิทยาลัยแม่โจ้ถ้าเราไม่นำสู่การปฏิบัติจริงๆ เราจะเจอปัญหาเยอะแยะมากมาย และยังมีอะไรอีกเยอะที่เราเติมไม่เต็มนั่นเอง คำถามคือเราจะทำอย่างไรต่อไป หลายครั้งเราใช้งบประมาณมากมายมหาศาล ที่สุดแล้วก็

คือการเอาเงินไปละลายทิ้ง เพราะเราพัฒนาคนได้เพียงไม่กี่สิบคนเท่านั้น เรายังมองว่าการพัฒนานักศึกษานั้นเป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายกิจการพัฒนานักศึกษา จริงๆแล้วคนที่ผลักดันเรื่องนี้จริงๆคืออาจารย์ผู้สอนมากกว่า ในวันนี้ในส่วนของวิชาการมันได้แค่ส่วนเดียว แต่มันยังเหลืออีกส่วนอื่นอีกเยอะ กลไกการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญ มีทั้งหมดสามขาด้วยกัน อันแรกคือทักษะการเรียนรู้ ส่วนที่สองเป็นทักษะทางด้านการปฏิบัติและทางด้านไอที และสุดท้ายคือทักษะทางด้านชีวิต ซึ่งสองส่วนที่เหลือนั้นคือวิชาชีวิตล้วนๆ ผมจึงย้อนกลับมาดูที่ตัวกระบวนการของมหาวิทยาลัยว่าส่วนใดที่เรายังสะท้อนได้ไม่ดีพอ และค้นพบว่าเรายังเหลือส่วนสี่ชีวิตที่เรายังทำได้ไม่ดีพอ

ผมค้นพบว่าจำนวนคนที่เข้าร่วมกิจกรรมลดลงอย่างต่อเนื่องในหลายมหาวิทยาลัย ถ้าเมื่อไหร่ที่อาจารย์ผู้สอนยังไม่เคยทำงานอาสาสมัครให้เด็กๆเห็น เราอาจจะกำลังก้าวเข้าสู่หายนะของประเทศชาติ

การเรียนการสอนที่เราใช้คือระบบบูรณาการเพื่อพัฒนาการเรียนรู้บนพื้นฐานของปัญหาของพื้นที่ **Area based learning (ABL)** และ **Problem based learning (PBL)** เพื่อสร้างบัณฑิตเป็นนักปฏิบัติ และมหาวิทยาลัยที่รับใช้สังคม การจะออกแบบการเรียนการสอนอย่างไรโดยมุ่งส่งเสริมทักษะศตวรรษที่ 21 ทั้งหมดนั้นผลักดันให้นักศึกษาเห็นภาพได้ และเนื่องจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้เป็นมหาวิทยาลัยต่างจังหวัด ทำให้ต้นทุนค่าเดินทางต่ำ เรามีเกษตรกรอยู่รอบมหาวิทยาลัยที่เราสามารถไปเรียนรู้ด้วย และสามารถนำสิ่งที่สงสัยจากในพื้นที่กลับมาหาข้อมูล โดยการทำงานของเรา เราใช้ **classroom lecture** เป็นแบบสไลด์ในการทำงาน บวกกับวิธีการวิจัย การบริการการวิชาการ กิจกรรมนักศึกษา และนำเอาปัญหาในพื้นที่มาแก้ไข เราดูแลตั้งแต่เรื่องสิ่งแวดล้อมทางน้ำ เราดูแลบ่อปลา ดูชาวบ้าน

จากนั้นเราจะได้สิ่งที่เราต้องการ นอกจากได้อาสาสมัครแล้ว เรายังได้ใจชาวบ้านด้วยเช่นกัน ส่งรุ่นต่อรุ่น จากรุ่นพี่มา รุ่นน้อง ชุมชนเริ่มมีอะไรออกมามากมาย มีการสร้างฟาร์มให้ชาวบ้าน แก้ปัญหาเรื่องน้ำเสีย การลงตรงนี้ไม่ได้ลงวันเดียว แต่เป็นการลงต่อเนื่อง ถ่ายทอดจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง หลังจากเราลงพื้นที่สามรุ่นต่อเนื่องกัน ชุมชนเริ่มมีอะไรออกมา และเนื่องจากพื้นที่เป็นมหาวิทยาลัยบ้านนอก เราจึงไปมาทุกที่ ทั้งป่า เขื่อน ตลอดจนรอบคูเมืองเชียงใหม่ ซึ่งเราเป็นอาสาสมัคร

ตลอดทั้งปี พอถึงเวลาแล้วทุกคนอยากทำ เพราะทุกคนอยากมีส่วนร่วม อย่างเช่นปีที่แล้วเรามีปัญหาเรื่องน้ำแล้งจนเลี้ยงปลา
แทบไม่ได้ เราก็มีวิธีการว่าจะทำอย่างไรร่วมกัน เช่น ขุดลอกคลอง เก็บตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์คุณภาพน้ำ ดูแลเรื่องโรคปลาให้
ชาวบ้าน แล้วเด็กของเราก็ได้เรียนรู้ด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ เรายังมีการวางแผนกลไกการทำงานตั้งแต่แรก ทำให้เรารู้จักขั้นตอนการทำงาน การออกไปอาสาด้วยมือเปล่า
หรือการอาสาโดยใช้แรงงานอย่างเดียวมักเป็นปัญหา แต่ต้องอาสาสมัครด้วยสมองและทักษะเพื่อเตรียมตัวเองไปสู่การทำงาน
จริงๆในอนาคต จนสุดท้ายสามารถแก้ไขปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาได้

นอกจากพื้นที่รอบมหาวิทยาลัยแล้ว ตอนนี้เราขยายไปมกมกย วิทยาลัยวิไลนา แม่แจ่ม อุ่มผาง แพร่ น่าน เด็กๆเริ่ม
อยากไปเพราะนักศึกษาของเราไม่ใช่ภาคเหนือทั้งหมด พวกเขาเลยอยากขึ้นดอยไปเปิดหูเปิดตาด้วย

มีการใช้สื่อเป็นหลักในการกระตุ้นด้วยเช่นกัน เช่น ทุกสัปดาห์จะมีการอัปเดตนำเสนอผลงานของตัวเอง ทำให้เด็กๆ
ทำสื่อเป็นเองโดยอัตโนมัติ นอกจากนี้ เรายังผนวกกับหน่วยสารสนเทศของทีพีไอเอสอีกด้วย เพราะคนกลุ่มนั้นจะเนื้อหาบ่อย
ในขณะที่เรามีเนื้อหาหนักกว่า เรายังมีการนำเสนอกับชาวบ้าน ลงนำเสนอในชุมชน

พื้นที่บนดอยหลายแห่งเราก็ลงเช่นกัน พื้นที่ที่กำลังทำต่อคือป่าต้นน้ำที่หายไป ตอนนี้เน้นหายไต่ลำสองแสนไร่
แม่แจ่มหายไต่ห้าแสนไร่ เรายุทธศาสตร์อาสาสมัครไม่ใช่เฉพาะเด็กแล้ว แต่ยังชวนครูบาอาจารย์ คณะทุกคนจะขึ้นไปดูว่าเกิดอะไร
ขึ้น และมาเล่าให้เด็กฟังว่าต้องทำอย่างไร

กลไกในการช่วยคนบนดอยคือ อาหาร อาชีพ อาวุธ เพื่อไปสู่ความยั่งยืนอย่างแท้จริง โดยเราก็มีการแบ่งทีมกันทำ
โดยขึ้นไปพื้นที่กันเกือบทุกเดือน มีการสอนชาวบ้าน เลี้ยงปลาบนภูเขา มีการเก็บตัวอย่างมาวิเคราะห์ผล ผลที่ออกมาคือ
นักศึกษามีความรู้มากขึ้น รวมถึงตอนนี้เราได้ขยายผลไปสู่สร้างเด็กกลุ่มอนุรักษ์ต้นน้ำลำห้วยลำธาร และมีเกือบทุกดอย

ความแข็งแรงทางวิชาการคือผลลัพธ์ที่ได้ เด็กเกิดคำถามที่ไม่เคยสอนในหนังสือ มีความกล้า มีความเป็นผู้กล้าเพราะ
ออกไปชุมชนหลายครั้งต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้า จึงทำให้ได้ความสามารถในการบริหารจัดการได้มาโดยธรรมชาติ

มีการเสวนากิจกรรมถอดบทเรียน และตัวนี้คือตัวสำคัญ สิ่งที่ได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์กับปีถัดไป และมีการ
ถ่ายทอดจากรุ่นน้องสู่รุ่นพี่ เป้าหมายที่ผมทำอยู่นอกเหนือจากสิ่งนี้นั่นก็คือการพัฒนาเยาวชนด้วย เพราะแม่ใจนั้นมีคติในเรื่อง
ของการสร้างคน สร้างบัณฑิตที่เป็นนักปฏิบัติที่เชี่ยวชาญในวิชาชีพ และเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง งานตรงนี้จะเป็นส่วนหนึ่ง
ในการสนับสนุนการเรียนการสอนภายในมหาวิทยาลัยเอง ซึ่งตัวที่เรากำลังจะเป็นคือตัว **Integrated Agricultural
Education for Professional Life (IAEP)**

ปัจจัยใดที่เป็นตัวสนับสนุนเรา นั่นคืองบประมาณเพื่อผลักดันในเรื่องงานอาสาสมัคร ส่วนแหล่งทุนนั้น นักศึกษาเริ่ม
ขอทุนเขียนโปรเจกต์ตัวเองเป็น

สิ่งที่เห็นคือความคาดหวังในการผนวกรวมงานอาสาสมัครรวมกับการเรียนการสอนคือการประหยัดงบประมาณและเวลาได้เยอะมากเพราะเราได้ยกทั้งหมดมาใส่ที่เดียวกัน ทั้งด้านวิชาการ แคมป์ด้วยการพัฒนา วิจัย การบริการวิชาการ ทำให้มีการทำงานจริง รอบรู้ เป็นผู้นำตัวเอง มีการบริการ คุณธรรม จริยธรรม และเด็กที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่เริ่มสนใจศิลปวัฒนธรรมของถิ่นอื่นๆได้รวดเร็วมาก จริงๆเรามีการบูรณาการหลายวิชาเข้าด้วยกัน เด็กลงทะเบียนหนึ่งเทอมสามวิชาที่ใกล้กัน สามารถทำได้ด้วยกัน

สำหรับชุมชนที่อยู่รอบด้าน เราได้ผู้นำ เราได้ความเชื่อมโยง เราได้ชุมชนที่อยู่รอบมหาวิทยาลัย และได้ความต่อเนื่องของการสร้างสุขภาพ

ดร. พีรเดช ทองอำไพ

การเอางานอาสาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนเป็นเรื่องที่ดี ตามมหาวิทยาลัยจะมีการแยกเป็นชมรมอาสา แต่พอทำไปมา จำนวนนักศึกษาจะลดลง ไม่มีการสนับสนุนจริงๆจากทางมหาวิทยาลัย บางมหาวิทยาลัยมีโครงการจิตอาสา แต่เป็นการบังคับเพื่อก่อนจบการศึกษา แต่ไม่ได้เรียกว่าจิตอาสา เพราะเป็นการถูกบังคับ ผลที่เกิดขึ้นจากการทำงานอาสาคืออะไร คุณอิโรกิและอาจารย์ภินันท์สังเกตเห็นแบบเดียวกันว่า นักศึกษาที่ผ่านงานอาสานั้นมีการสื่อสารที่ดีขึ้น ได้เรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมเปิดหูเปิดตา แต่สิ่งที่ได้มากกว่านั้น อยู่ในตัวเอง ถ้ามีจิตใจที่เห็นอกเห็นใจผู้อื่นนั้น มันจะอยู่กับเขาตลอดชีวิต สิ่งเหล่านี้ ผมคิดว่าเป็นเรื่องจำเป็น แต่เราจะมียุทธวิธีในการขับเคลื่อนอย่างไร ตรงนี้เป็นเรื่องท้าทาย มหาวิทยาลัยอาจจะสนับสนุนในรูปแบบชมรมหรือมหาวิทยาลัยเดินหน้าออกเต็มตัว อย่างเช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในช่วงน้ำท่วม เป็นต้น เพราะถ้ามหาวิทยาลัยไม่ตระหนักความสำคัญของงานอาสาสมัคร การผลักดันให้สิ่งเหล่านี้เกิดในกระบวนการเรียนการสอนเป็นเรื่องยาก

ผมเคยคุยกับผู้ใหญ่บางท่านแนะนำให้ตัดวิชาพื้นฐานออกไป แล้วนำวิชาที่เป็นสังเคราะห์ บูรณาการเข้าไปแทนจะเหลือเวลาอีกเยอะแยะ ถ้าเราจะใส่เข้าไปในมหาวิทยาลัยตอนนี้ยังทันไหมเพื่อการเสริมสร้างจิตอาสา สิ่งนี้เป็นเรื่องน่าสนใจ จิตอาสาเป็นส่วนช่วยในการเรียนการสอนได้อย่างไร

ความคิดเห็นเพิ่มเติมโดยผู้เข้าร่วมบรรยาย

พระสังฆมณฑลปัญญา แม่ใจ 52

พระอาจารย์ได้จัดตั้งมาแล้ว 4 โรงเรียนเพราะไม่เชื่อว่าระบบการศึกษาในโลกปัจจุบันจะช่วยเหลือให้คนมีจิตอาสาอย่างแท้จริงได้ ปู่ทะเลมหาวิทชาลัย และ homeschool ดอยผาส้ม ที่เชียงใหม่เป็นนวัตกรรมใหม่ของการศึกษาที่สร้างจิตอาสาให้กับเยาวชนอย่างแท้จริง ตั้งขึ้นมาเพื่อยืนยันให้เห็นว่าการศึกษาทงเลือกที่ใช้วิธีบ้านวัดโรงเรียนตามแนวความคิดพระ

เจ้าอยู่หัว นอกจากนี้ยังมีการส่งนิสิตนักศึกษาไปญี่ปุ่นเช่นกัน และเรายังต้องการจิตอาสาอยากจะไปช่วยสอนที่ปูทะเลมหา
วิทยาลัยด้วยเช่นกัน

พระอาจารย์จากวัดพระรามเก้า

อาตมาสังเกตว่ามีเด็กนักเรียนมาทำความสะอาด กวาดวัด จัดหนังสือ แต่ต้องมาขอให้อาตมาเซ็นต์สมุดจิตอาสา สิ่ง
เหล่านี้จะทำให้เด็กเขาใจผิดหรือไม่ว่าการทำดีคือการต้องให้เซ็นต์ อาตมาถูกคิดขึ้นมาว่านี่คือการทำจิตอาสาจริงหรือเปล่า
การทำตามเงื่อนไขเหล่านี้เป็นการทำลายจิตอาสาหรือไม่ ถ้าจัดวางกระบวนการไม่ดีอาจจะทำลายจิตอาสา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ใช้สถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม ตั้งข้อกำหนดในการใช้งบประมาณเสริมหลักสูตร เราได้
ประกาศอัตลักษณ์ชัดเจนคือ ชื่อสัตย์ จิตอาสา รับผิดชอบ ทำให้ส่วนงานทั้งหมดต้องผลักดันให้เกิดอัตลักษณ์นี้ชัดเจน ใครจะ
ใช้เงินเพื่อทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรต้องตอบสามโจทย์นี้ อันนี้อยู่ในระหว่างการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดระบบที่ส่งต่อ

และมีการเปิดวิชาการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม สามหน่วยกิตในหมวดวิชาทั่วไป และเนื่องจากมหาวิทยาลัยต้องส่งเสริม
ลักษณะความเป็นมนุษย์ ดังนั้นคณะที่มีเป้าหมายชัดเจน เช่น คณะแพทยศาสตร์ จะสามารถเข้าไปสู่ระบบการเรียนรู้ผ่าน
volunteer ได้ชัดเจนมาก เราก็เคยตั้งประเด็นว่าการจิตอาสาทุกศ. เป็นจิตอาสาจริงหรือไม่ เราก็กำลังตั้งโจทย์นี้เช่นกัน เราสรุป
ร่วมกันว่าไม่ว่าจะมาด้วยจิตอาสาจริงหรือจิตอาสาปลอม เมื่อผ่านอุโมงค์สปีริตแล้ว นักศึกษาต้องตระหนักได้ว่า คุณจบไป
ด้วยการตระหนักถึงการเป็นอาสาสมัครจริงๆ และนี่คือโจทย์ที่ท้าทายที่สุด

สำนักงานอาสาภาค สภาภาคไทย

ก่อตั้งเป็นระยะเวลา 76 ปี มีจำนวนอาสาสมัคร 11,000 กว่าคนเท่านั้น อยู่ในลิสต์รายชื่อทำงานจริงๆ เพียง 2,000
กว่าคน อีกประเด็นคืออาสาสมัครที่เราไม่มีคือช่วงวัย 20 ต้นๆ ถึง 40 50 ปี ซึ่งเป็นที่น่าตกใจมาก

อดีตนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร

เรามีการสังเกตการณ์ชุมชนตลอด อาจารย์จะพานักศึกษาไปลงพื้นที่ให้เห็นก่อน มีการทำแผนที่เดินดินเป็นต้น สิ่ง
หนึ่งทีหลังจากทำแล้วได้มากที่สุดคือกระบวนการการถอดบทเรียน ทำให้รู้สึกว่าจะอยากจะทำอีก อยากจะไปอีก

อดีตนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ส่วนตัวเคยเป็นอาสาสมัครที่ธรรมศาสตร์ คิดว่าการให้นิยามคำว่าจิตอาสาไม่ได้ชัดเจน เช่น มหาวิทยาลัยบางแห่ง มีการล่ารายชื่อเพื่อเข้าร่วมวาระใดวาระหนึ่ง หรือมีการผูกเข้ากับเรื่องของการเมืองนั่นเอง ทำให้เด็กยิ่งสับสน

อีกประเด็นคือการจัดการระบบการ มีการขาดช่วง ยกตัวอย่างเช่น มีแค่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ระดับมหาวิทยาลัย แล้วก็ขาดช่วงไปอีกทีก็เป็นรุ่นอาวุโส คิดว่าควรมีการจัดระบบอาสาสมัครที่ดีกว่านี้

มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม

บัณฑิตอาสาเป็นหัวใจสำคัญ ถ้าเราสามารถดึงคนที่จบแล้วกลับไปทำงานที่ชุมชนบ้านเกิด สามารถสนับสนุนตรงนี้ได้ จะเป็นการเชื่อมโยงระหว่างชุมชนกับวิชาการ ได้พัฒนาท้องถิ่น ได้การลงมือทำจริง เด็กๆก็มีจุดปฏิบัติงานจริง ทำให้ได้ฝังรากลึกของการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม เมื่อเขาไปอยู่ในกรอบอาชีพอื่นๆก็ทำให้เขาแสดงศักยภาพได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นอยากให้มหาวิทยาลัยอื่นๆพิจารณาโครงการบัณฑิตอาสาเพื่อสนับสนุนคนที่อยากกลับไปทำงานที่ชุมชน

ศิษย์เก่าจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ตัวเองศิษย์เก่าแม่โจ้ หลังจากฟังการบรรยายแล้ว ได้ข้อคิดคือทุกมหาวิทยาลัยมีปัญหาคือนักศึกษาไม่ค่อยสนใจจิตอาสาเท่าไร แม้แต่เด็กที่ต้องการทุนกยศ.ก็ตาม ประเด็นที่สำคัญที่สุดคือ ต้องเอาไปแทรกเรื่องการเรียนการสอน เพื่อดึงนักศึกษาเข้าไปในเรื่องที่จะทำเรื่องของจิตอาสาในอนาคตได้ ผลดีคือได้กับตัวนักศึกษาแน่ๆ ยกตัวอย่างเช่น ที่แม่โจ้เราทำโครงการแม่โจ้แต่งบ้านสร้างเมือง เราให้เม็ดเงินสนับสนุนงบประมาณไปยังชุมชนต่างๆ เน้นอนว่านักศึกษาไม่ได้ถูกบังคับ แต่สามารถเข้าร่วมกลุ่มเพื่อศึกษาความต้องการชุมชน แลกเปลี่ยนระหว่างชุมชนและนักศึกษา หลังจากนั้น นักศึกษาก็จะลงไปกันเอง ทางแม่โจ้ก็ให้เม็ดเงินปีละก้อนเพื่อทำเรื่องนี้โดยตรงซึ่งเป็นโครงการเสริมสร้างหลักสูตรนอกห้องเรียนเพื่อนำไปทำเรื่องจิตอาสาในชุมชนที่เขามีความต้องการ แม่โจ้ก็ได้ลงพื้นที่ตอนเกิดแผ่นดินไหวที่เชียงรายเช่นกัน

ธนาคารจิตอาสา

เวลาที่อาสาสมัครมาฝากเวลา และเราก็จะมีระบบแมชชีนซึ่งความสนใจ มีคนในระบบกว่าหมื่นคน กว่าครึ่งเป็นคนในวัยเรียน อยากจะเรียนว่า เราอยู่ในช่วงพีคในเรื่องอาสาสมัคร ซึ่งถ้าเราดูปรากฏการณ์นี้ควบคู่กับสิ่งที่มหาวิทยาลัยกำลังทำ ผมมองว่านี่คือโอกาสและความท้าทาย เพราะเรากำลังจะเอาจำนวนน้องจากกยศ.บวกกับน้องมหาวิทยาลัย ในปีหนึ่งเรามีโอกาสในการสร้างและปลูกฝังความเป็นจิตอาสาขนาดไหน หลายคนพูดเรื่องความหมายของจิตอาสาว่าจริงหรือปลอม ตั้งมาถูกต้องหรือไม่ แต่ผมคิดว่าเวลานี้เราต้องสร้างความเข้าใจให้กับน้องๆว่าจิตอาสาคืออะไร และตัวกำหนดนิยามคำว่าจิตอาสา

คือประสบการณ์ที่น้องๆได้รับต่างหาก มหาวิทยาลัยควรจะมีการเตรียมตัวและฝึกหัดให้กับน้องๆก่อนเข้าร่วมงานกับองค์กรจิตอาสา ส่วนองค์กรเองไม่ควรจะตัดสินน้องๆเขาไปก่อน

ผศ. ดร. อภินันท์ สุวรรณรักษ์

ส่วนที่สำคัญคือทุกคนเป็นคนดี มหาวิทยาลัยสร้างจุดเปลี่ยนที่ยิ่งใหญ่มากให้กับนักศึกษา ถ้ามหาวิทยาลัยด้วยว่ากลไกต่างๆที่มหาวิทยาลัยพยายามจะทำอยู่ในส่วนของการสร้างจิตอาสาให้กับเด็ก ทำอย่างไรถึงประสบความสำเร็จ ก่อนอื่นเราต้องใส่ใจความต่อเนื่องให้ได้ ใส่เป็นซีรีส์ลงไปเลย ให้เขาเกิดความเคยชิน

ประชุมเสร็จสิ้นเวลา

14.30 น.